

ΤΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΩΤΕΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

THE HENRIETTE LANGLADE

ΤΟ ΜΟΙΡΑΙΟ

Όταν ο Ντωμπρεσσόν, ο διάσημος δικηγόρος, μπήκε εκείνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι τῶν Μουινὸν, ὁ χορὸς βρισκόταν στὸ φῶς του. Ἡ οικοδέσποινα ἔτρεξε ἀμέσως νὰ τὸν ὑποδεχθῆ μεῖξαιρειακῶς ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ ἐκτίμησος.

— Ὡ! Τί καλῶς ποὺ εἴσαστε, μαίτρ, τοῦ εἶπε, ποὺ ἤλθατε στὴν ἐσπερίδα μας. Καλῶς ὄριστε. Περάστε.

Ἐπειτα μεῖ ὕψος ἀκόμη πὺ ζολακευτικό, ἐνὼ ὠδηγοῦσε τὸν δικηγόρο στὴν αἰθουσα ἐπρόσθεσε :

— Καί, ξέρετε, ἔχω μιά φίλη ποὺ σὰς θαυμάζει ἀπειρῶς καὶ ἡ ὁποία ἤλθε ἀπὸς μόνον καὶ μόνον, γὰὶ νὰ λάβῃ τὴν εὐκαιρία νὰ σὰς γνωρίσω... Νά τὴν! Τὴν βλέπετε ἐκεὶ κάτω; Καὶ τοῦ ἔδειξε μιά ὄφρα καὶ καὶ νέα κυρία, στὴν ὁποία ἔκανε νόημα νὰ πλησιάσῃ.

Ἐκείνη ἐπλησίασε μεῖ σπουδή καὶ χαρῆτρε μεῖ σεβασμὸ τὸν δικηγόρο, ἐνὼ ἡ οικοδέσποινα τὴν παρουσίαζε λέγοντας :

— Μαίτρ, σὰς; παρουσιάζω τὴν κυρία Ζοζέττα Βαρλιέρ, τὴν πὺ ἐνθέρμη θαυμάστριά σας.

— Ἀγαρὴν κυρία, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, εἴσαστε ὑπερβολικὰ κολακευτικὰ καὶ ὑποβάλλετε στὴν σκληρότερη δοκιμασία τὴ μετριοφροσύνη μου.

Καὶ συνοῦσε τὰ λόγια τὸν αὐτὰ μεῖ μιά εὐγενικὰ ὑπόκλητη πρὸς τὴν θαυμάστριά του, ἡ ὁποία, χωρὶς νὰ τὸν δῶτὴ καρὸ νὰ προχωρήσῃ, εἶπε ζωηρά.

— Σὰς παρακαλῶ, μαίτρ... Ἡ κυρία Μουινὸν δὲν εἶπε τίποτε περισσότερο ἀπ' τὴν ἐξερὴ ἀλήθεια. Ἐξ ἄλλου ὅλος ὁ κόμος μένει ἐκθαμβῶς μπροστὰ στὸ ὑπέροχο ρητορικὸ ταλέντο σας.

Ἡ Ζοζέττα Βαρλιέρ ἦταν μιά ξύπνη καὶ πονηρὴ γυναικόπουλα, ἡ ὁποία ἐκολάκευε τοὺς ἄλλους γὰὶ νὰ ἔχῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερες κατακτήσεις. Μεῖ ἀποιοδηγῶσε καὶ ἂν μιλοῦσε, εἶτε καλλιτέχνη; ἦταν, εἶτε πολιτικῶς, εἶτε συγγραφεὺς, εἶτε ἐπιστήμων, τοῦ ἔξεδῆλωνε ἀπειρῶστο θαυμασμὸ γὰὶ τὴν ἀξία καὶ τὸ ταλέντο του. Τὸ ἔκανε αὐτὸ ἐξ ὑπολογισμοῦ καὶ μεῖ τὴν πονηρία, ὅτι καὶ ὁ συνομιλητῆς της, εἰς ἀνάταλλαγμα θὰ ἔσπενε νὰ ἐξάρῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν ὁμορφιά της, νὰ τὴν ἐξχωρίσῃ ἀπ' τις ἄλλες γυναῖκες καὶ σιγά-σιγά νὰ γίνῃ καὶ ὁσὸ θαυμαστῆς της. Ἐτσι, χάρις στὸ εὐφρόνιστο ἐκεῖνο σύστημα, ἡ κυρία Βαρλιέρ εἶχε κατορθώσει νὰ ἔχῃ ἕναν μεγάλο κύκλο θαυμαστῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ πὺ ἐξχωριστοὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς πολιτικῆς. Καὶ ἐπειδὴ κανένας δὲν ἀρκείται σὲ ὅ, τι ἔχει, ἡ πονηρὴ γυναικὰ προσπαθοῦσε διαρκῶς νὰ μεγαλώσῃ τὸν κύκλο της.

Ἐτσι καὶ τὸ βράδυ ἐκεῖνο εἶδε τὸν συνομιλητῆ της, τὸν διάσημο δικηγόρο Ντωμπρεσσόν, ποὺ ἡ ἐπιτυχία του ἦταν γνωστὸς ὄχι μόνον σιὸ Παρίσι, ἀλλὰ σὶ ὅλη τὴν Γαλλία, νὰ πᾶνται καὶ αὐτὸς ὅσος οἱ ἄλλοι, στὴν ξύπνη παγίδα της.

Καὶ καθὼς ἡ οικοδέσποινα τοὺς ἄφησε γὰὶ νὰ πλησιάσῃ μιά ἄλλη παρὰ καλεσμένον, ἡ κυρία Βαρλιέρ ἐξηκολούθησε :

— Εἶνε μὴνες τώρα ποὺ περιμένα μ' ἀνυπομονησία νὰ μ' εὐνοήσῃ ἡ τύχη γὰὶ νὰ σὰς πλησιάσω καὶ νὰ σὰς πῶ ὅτι θὰ μοὺ μείνη ἀληθινῶν ἡ ἀγόρευσις σας ἐκείνη ὑπὲρ τοῦ Μυρέν, στὴν περιβόητη ὑπόθεσι Μπρασάκ. Ἀ! Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὅτὸν ἀκροατήριον ἦταν κοσμημένον ἀπ' τὰ χεῖλι σας.

Ὁ δικηγόρος χιμογέλασε, ἕνα χαμόγελο ἱκανοποιήσος καὶ ψιθύρισε σὰν ψάψανε μὲν' στίς ἀναμνήσεις του :

— Μυρέν... Μυρέν... Ἀ! Ναι! Ἐκεῖνος ὁ ἀπαίσιος καχογρῆς...

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ ἔφερε κάποιαν ἀπογοήτευσιν στὴν Ζοζέττα Βαρλιέρ, ἡ ὁποία, διαισθόντας, ῥώτισε :

— Ὡστε, σὲς, πιστεύετε πὺς ἦταν ἔνοχος ὁ Μυρέν, μαίτρ;

— Μά, δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πὺς ἦταν ἔνοχος, ἀποκρίθηκε ὁ Ντωμπρεσσόν. Ἡ λεπτομέρεια τῆς δολοφονίας, τὸ παρελθόν τοῦ Μυρέν καὶ τόσα ἄλλα περιστατικὰ εἶνε τόσο καταφανῆ, ὡστε καὶ ὁ ἀπλοικώτερος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ν' ἀμφιβάλῃ ὅτε σιγμῆ γὰὶ τὴν ἐνοχί του.

Μιά ἔκφρασις καταπλήξεως βαθεῖας ζωγραφισθήκε στὸ πρόσωπο τῆς κυρίας Βαρλιέρ, ἡ ὁποία στάθηκε ἄφρονι κυττάλοντας τὸν δικηγόρο, τὸ ὁποῖον τὸ πρόσωπο εἶχε πάει ὄφως ρεμβῶδες. Ὁ Ντωμπρεσσόν ἐκείνη τὴν σιγμῆ ἐξενώντας πὺς βρισκόταν σ' ἕνα κοσμικὸ σαλόνι, ἀνατολοῦσε τὴν αἰθουσα τοῦ καχοφροβικείου καὶ τὸ πλῆθος ποὺ στριμωγνόνταν καὶ περιμενε χαρτερικὰ κάθε φορὰ ποὺ ἐπρόκειτο ν' ἀγο-

ρεύσει ἐκεῖνος. Ἐβλεπε, σὰν σὲ ὀπτασία, ὅλες τις λεπτομέρειες τῆς δίξης τοῦ Μυρέν. Πρῶτα-πρῶτα τοὺς ἔνοχους μεῖ τὰ συνοφρονωμένα πρόσωπα, στὴν ψυχὴ τῶν ὁποίων αὐτὸς, μεῖ τόση μαεστρία, ἔσταζε τὸ δηλητήριον τῆς ἀμφιβολίας γὰὶ τὴν ἐνοχί τοῦ καχοφρονωμένου. Ἐπειτα τὸ πλῆθος ποὺ φαινόταν σὰν νὰ συγκατοῦσε τὴν ἀναπονή του γὰὶ νὰ μὴ χάσῃ οὐτε μισὴ λέξι ἀπ' τὴν ἀγόρευσί του καὶ τέλος τὸν καχοφρονωμένο Μυρέν, ἕναν μαυροκίτρινον κακογρῆ, μεῖ ὅμους τετράγωνους, μεῖ φροιογνωμία θηρίου, ποὺ τὸν βάρινε ἡ καχοφρονωρία ὅτι εἶχε δολοφονήσει μιά πλουσία γρητὰ, στὸ σπίτι τῆς ὁποίας ἐργαζόταν ἡ μητέρα του ὡς μαγειροσο. Τὸ παρελθόν τοῦ Μυρέν καὶ ἡ λεπτομέρεια τῆς δολοφονίας γυνούσαν τὴν βεβαίωτητα πὺς αὐτὸς ἦταν ὁ φονῆς καὶ ἡ καταδίκη του ἦταν ἀναπόφευκτη. Εἶχε ὅμως τὴν τύχη νὰ ἔχῃ σιγμῆγορὸν τοῦ τῶν Ντωμπρεσσόν, ὁ ὁποῖος κατῶρθωσε μεῖ τέχνη ν' ἀποδείξῃ ἀναπαρκῆ τὰ στοιχεῖα τῆς καχοφρονωρίας καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ἀπ' τοὺς ἔνοχους τὴν ἀπόλυτη ἀθώωσι του.

Τὴ σιγμῆ αὐτῆ ὁ δικηγόρος Ντωμπρεσσόν αἰσθανόνταν τὴν ἴδια περιγρᾶνεια καὶ τὴν ἴδια χαρὰ ποὺ εἶχε αἰσθανθῆ τὴν ἡμέρα τῆς δίξης ἐταν πένυχε τὴν ἀθώωσι τοῦ Μυρέν, κᾶνοντας, ὡπως αὐτὸς ἤθελε τις ψυχῆς τῶν ἔνοχων.

Ἡ σκέψῃ ἐκείνη τοῦ ἔφερε ἕνα εἰρωανικὸ χαμόγελο στὰ χεῖλι, ἕνα χαμόγελο τὸ ὁποῖο πείραξε ἐξαιρτικὰ τὴν μικρὴ κυρία Βαρλιέρ, ἡ ὁποία κατάλοε πὺς ὁ δικηγόρος τὴν συμπεριλάμβανε καὶ αὐτὴν στὸ πλῆθος τῶν ἀκροατῶν του καὶ τῶν ἔνοχων. Στὰ ὄφρα καχοφρονωρικὰ τῆς φάνηκε ἕνας μορφαρισμὸς δυσαρσκειας καὶ ἀπογοητεῦσος, ἀλλὰ τὴν δὲν δόθηκε εὐκαιρία νὰ τὴν ἐκδηλώσῃ γιὰτι ἐν τῷ μεταξὺ ἕνα σοφὸ προσηκλεμένον ἄριστον νὰ περιτριγυρίζον τὸν διάσημο δικηγόρο, ἐπιχρῆτωντας τὴν συντροφία του.

Ἄργα τὴν νύχτα ὁ δικηγόρος Ντωμπρεσσόν ἔφυγε ἀπ' τὸ σπίτι τῶν Μουινὸν καὶ πῆρε τὸ τραῖνο γὰὶ νὰ γυρίσῃ στὸ ἐξῆλικὸ προάστειο, ὅπου εἶχε νοικίσει μιά μικρὴ ἔπαυλι γὰὶ νὰ περάσῃ τὸ καλοκαίρι μαζί μεῖ τὴν Ντενίξ τὴν μοναχοκόρη του. Ἡ Ντενίξ ἦταν ἕνα χαρτερικὸν καὶ εὐφροσύστοιο διαβολοκριστο δέκα ἐτῶν, ποὺ ὁ Ντωμπρεσσόν τὸ λάτρει μεῖχρι παραφροσύνης. Ἐξ αἰτίας τῆς δὲν εἶχε ἀποφασίσει νὰ ξαναπαντρευθῆ, παρ' ὅλο ποὺ διάφοροι φίλοι του τοῦ εἶχαν προτείνει ἕνα σοφὸ ζήλευτὰ σινοικέσσια.

Καὶ τώρα ἔμενε στὴν ἐξοχικὴ ἀπόμειρη ἔπαυλι μαζί μεῖ τὴν Ντενίξ καὶ μεῖ μιά γρητὰ ὑπηρετρία.

Όταν κατέβηκε ἀπ' τὸ τραῖνο, προχώρησε μεῖ βῆμα ἄργὸ καὶ ὕψος ἀνθρώπων εὐχορισθημένου ἀπ' τὴν βραβυτὰ του πρὸς τὴν κατοικία του. Τὴν σιγμῆ ποὺ κλειδί τὴν κλειδαριά τῆς ἐξώπορτας εἶδε ἀπ' τις χαρματαῖς ἐνός παραθύρου πὺς κάποιον δωμάτιο τῆς ἐπάυλους ἦταν φοιοσμένο. Ἦταν τὸ δωμάτιο τῆς Ντενίξ.

Αὐτὸ τὸν ἔκανε ν' ἀνοηχίσει. Γὰὶ νὰ εἶνε φοιοσμένο τὸ δωμάτιο τῆς μικρῆς; θὰ πῆ πὺς ἦταν ἀγρηνη ὡ; αὐτὴ τὴν ὠρα. Γιατι ἄραγε; Μήπως ἦταν ἄρροστη;

Γρηγορα-γρηγορα ἄνοιξε καὶ χωρὶς κᾶν νὰ κλείσῃ πέρασε τρέχοντας καὶ ἀνοιξε ὁρμητικὰ τὴν πόρτα τοῦ φοιοσμένου δωματίου. Ἄλλὰ μόλις πάτησε τὸ κατώφλι, στάθηκε σὰν ἀποσβολομένος, ἐνὼ μιά κρηνη φρίκη ἐξέφυγε ἀπ' τὰ χεῖλι του! Ἡ ἀναπονή του εἶχε σταματήσει καὶ τὰ μάτια του εἶχαν γουρλώσει καὶ φαινότουσαν ἔτοια νὰ πεταχθῶν ἔξω ἀπ' τις κόγχες τους.

Ἐπάνον στὸ κατᾶλεκο παρθενικὸν κρηββῆ τῆς κοιτῶνταν ἡ Ντενίξ, ἀκίνητη, κατακίτρινη, μεῖ τὰ μάτια ἀνοιγμένα σὲ μιά ἔκφρασι τρῆσιμ καὶ μεῖ τὸν λαμό κορμῶνον. Γύρω στὸ πῆμα τῆς ἐπάνω στὸ κρηββῆτο εἶχε σχηματισθῆ μιά λίμνη αἱματος. Ἦταν ἕνα θέματα ἀπαίσιου. φοικτὸ γὰὶ κάθε ἄνθρωπο καὶ πὺ ἀπαισιὸ ἀκόμη, ἀφάνταστα φοικτὸ γὰὶ τὸν δίστυκο πατέρα.

Στεκόταν καὶ κῆταξε σὰν ἀποβλακωμένος. Ξαφρικὰ ὄφως τινάχτηκε καὶ σιγμῆ. Εἶχε ἀκοῦσει νὰ τριξῆ πῆμα τοῦ ἡ πόρτα τοῦ διπλανοῦ δωματίου. Ὁμῆρος πρὸς τὰ ἔχει καὶ βρέθηκε μπροστὰ σ' ἕναν ἄνθρωπο μεῖ πρόσωπο κρηνῶδες, ποὺ κρατοῦσε στὸ χεῖρι τὸν ἕνα τερόσιο ματομένο μαχαίρι, μεῖ ὁποῖο ἔτοιμαζόταν νὰ ὁρμησῇ ἐναντίον του. Ἄλλὰ μόλις τὸν ἀντίκρυσε, τὸ μαχαίρι ἔπεσε ἀπ' τὰ χεῖρια του καὶ μ' ἕνα ὕψος ἀπεριγρᾶτο, ὁ δολοφῶνος ψιθύρισε σὰν ἀποβλακωμένος :

— Ὁ δικηγόρος Ντωμπρεσσόν.
— Ἄλλὰ καὶ ὁ δικηγόρος εἶχε ἀνα-

Ὁ χορὸς βρισκόταν στὸ φῶς του.

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΟΙ ΚΑΛΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ

Οι Καλλικάντζαροι τών Ἑλλήνων και οἱ Καλλικάντζαροι τών Τούρκων. Ὁ Κοραῆς και εἰ Καλλικάντζαροι. Πόθεν κατέγονται τὰ διαβολάκια αὐτὰ τοῦ Δωδεκαημέρου ; Περιέργα Βυζαντινὰ ἔθιμα. Τὰ Διόνυσια και εἰ Καλλικάντζαροι. Φαῦνοι και Κολοβελώνηδες. Τὶ παθαίνει ἑποικοι γεννηθῆ τὴ βραδυτῶν Χριστουγέννων. Βασανιστήρια μικρῶν παιδιῶν. Τὶ γίνεται ἔσταν δὲν ἔξερε ὁ κουμπάρος τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως. Μία συνταγή γιὰ νὰ γίνη κανεὶς Καλλικάντζαρος.

Γιὰ τοὺς Καλλικάντζαρους, τὰ περίεργα αὐτὰ δαιμόνια τοῦ Δωδεκαημέρου τῶν Χριστιανῶν και τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, πρῶτος ἐπραγματεύθη κατὰ τὸν δεκάτον ἔβδομον αἰῶνα ὁ Λέων Ἄλλατιος και κατόνιν πολλοὶ ἄλλοι.

Στὴν Ἀθῆνα ἔλεγαν παλαιὰ τοὺς Καλλικάντζαρους, Κολοβελώνηδες, στὴν Ἠπειρὸ Κολιοντζήδες. Οἱ Βυζαντινοὶ τοὺς ὠνόμαζαν Βανθουτζικάρους.

Ἐνε γνωστὸ βέβαια τί πιστεύει ὁ λαὸς γιὰ τοὺς Καλλικάντζαρους. Ὅτι δηλαδὴ ὄλον τὸν χρόνον πελεκᾶν ἢ ροκανᾶν κάτω βαθεῖα, τὸν κορμὸν ἐνὸς δέντρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ γῆ, γιὰ νὰ τὴν οἴξουν. Καὶ ὅταν δὲν μένει παρὰ λίγο μόνον, γιὰ νὰ τὸν ἀποτελειώσωσιν, ἔρχονται τὰ Δωδεκαήμερα και ἀνεβαίνουν νὰ περῶσιν τοὺς Χριστιανούς στον ἀπάνω κόσμον. Ὅταν ὄμως τὴν παραμονὴν τῶν Φῶτων ἐνακατεβαίνουν στὰ καταχθονία, ξαναβρίσκουν ἀκέραιο τὸ δέντρο και ξαναρχίζουν τὸν πελέκημα και τὸ ροκανίσμα.

Ἡ δοξασίς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ γιὰ τοὺς Καλλικάντζαρους εἶχαν ἀπήλθαι και στοὺς Τούρκους.

Σὲ πολλά μέρη τῆς Τουρκίας, οἱ Τούρκοι πιστεύουν ἐτι τις δώδεκα αὐτὲς ἡμέρες, ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα δηλαδὴ τῶν Φῶτων, ἐμφανίζονται στὴ γῆ, οἱ Καρὰ-Κόντζοι, κακοποὶ πνεύματα, τὰ ὁποῖα γιὰ νὰ τὰ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὰ σπίτια τοὺς στέρνουν τις νύχτες τοῦ δωδεκαημέρου ἀλωσιδὲς και κάνουν ὄρθοιο μεγάλο.

Πολλὰ ἐγράψαρον γιὰ τὴν λέξη Καλλικάντζαρος. Ἀγνωστὴ εἶνε ὄμως ἀκόμα ἡ καταγωγή τῆς. Ὁ Κοραῆς τὴν παράγει ἀπὸ τὸ «Καλὸς-κάνθαρος».

Ἡ ἰδέα ὅτι οἱ Καλλικάντζαροι ἔρχονται τὸ δωδεκαήμερον, φαίνεται ἀπὸ τίς ἀρχαῖες ἐφορτίς τῶν Βυζαντινῶν κατὰ τίς ἡμέρας αὐτέ; ὁπότε φοροῦσαν προσωπίδας και ἔκαναν διάφορες παρεκτροπὲς τὴν νύχτα στοὺς δρόμους, ἐισβάλλοντες πολλὰς φορὲς και ὁ αὐτὰ τὰ σπίτια.

Ἡ ἐκκλησία προσπάθησε μὲ ἀφορισμούς νὰ περιορίσῃ τίς γιορτὲς αὐτέ; ἀλλά δὲν τὸ κατόρθωσε.

Λεῖψανα τῶν ἐφορτῶν αὐτῶν σώζονται και σήμερα σὲ πολλὰ μέρη γνωρίσας τὸν φονηρᾶ.

— Ὁ Μορέν ! φώναζε και τὸν πλητρίασε μὲ μιὰ ἄγρια ἔκφρασι σὸ πρῶτοσόν του.

— Δὲν τὸξερα ! Δὲν τὸξερα...ψιθύρισε ὁ φονηρᾶς μὲ ὕφος εὐλιρινῶς ἀπέλυταις...

— Ἐσὸ !... Ἐσὸ νὰ μοὶ κᾶνῃ; αὐτό !... Τὴν κοροῦλα μου... Τὸ παιδί μου !... Κακοῦργε !...

Και ὄμωρε ἔναντιόν του, ἐνῶ ἐκεῖνος ὑποχωροῦσε χωρὶς κᾶν νὰ κινή τὴν παραμικρὴ κίνησι ἀμύνης.

Τὰ χέρια τοῦ δικηγόρου Ντωμπρεσσόν ἔπισαρον τὸν λαϊμὸ τοῦ φονηρᾶ και τὸν ἐφορτᾶν μὲ μιὰ ἄγρια, ἀράντασι δύνامي, τὸν ζούλιξαν ἐντελῶς, ὅσπου τὰ μάτια τοῦ κακοῦργου πετάχθησαν ἔξω ἀπ' τίς κόγχες τοῦσ και ἡ ἀναπνοὴ του σταμάτησε. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ δολοφόνος δὲν σήκωσε τὰ χέρια του ἐναντιόν τοῦ δικηγόρου. Γονάτισε μόνον κᾶνῶσιν μὲ τὰ χέρια μιὰ κίνησι ἱεροσῆς. Ἀλλὰ ὁ Ντωμπρεσσόν ἀντὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ σφρίσμο, τὸ δυνάμωμε ὀλοένα.

Και ἐνῶ ὁ κακοῦργος ξενυχτοῦσε κάτω ἀπ' τὰ χέρια του ὁ δικηγόρος Ντωμπρεσσόν ἀναπολόθησε—ὅπως πάντα και πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα σὸ σπίτι τῶν Μουινιων—τὴν δίκη τοῦ Μορέν και ξανάβλεπε σὸν σὸ ὄπτασια τὸν ἑαυτοῦ τὸν μέσα σὸ ἔκθαμπο ἀκροατήριον κ' ἐμπρόσθι σὸν συνφορμωμένους ἐνόρους, στίς πτυχὲς τῶν ὁποίων κατάλαζε τὸ δηλητήριο τῆς ἀμφιβολίας γιὰ τὴν ἐνοχὴ τοῦ Μορέν και κατόρθωσε ἀσπλόγιστο, γιὰ τὴν εὐχαριστήσι ἐνὸς ἐπαγγελματικοῦ θραμβου, νὰ τὸν ἀπαλάσῃ ἀπ' τὰ νύχτα τῆς Δικαιοσύνης κ' ἀπ' τὸ κελεῖ τῆς λαμηριότημου.

Ἀλλὰ τώρα σὸ πρῶτοσπο τοῦ δικηγόρου δὲν ζωγραφίστηκε τὸ εἶροσμο και θραμβευτικὸ χαμόγελο ποὺ εἶχε ζωγραφισθῆ πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα μέσα σὸ σπίτι τῶν Μουινιων. Τώρα τὸ πρῶτοσπο τοῦ εἶχε ἐντελῶς ἀλλοιωτικὴ ἔκφρασι.

— Καὶ ἐνῶ ὁ κακοῦργος σφωραζόταν σὸ πᾶτομα νεκρῶς, ὁ δικηγόρος Ντωμπρεσσόν, κατακίτρινον σὸν φάντασμα, μὲ βῆμα κλονώμενο, πληροῖσσε σὸ καταματωμένο παρθενοκὸ κρεββάτι, ψιθυρίζοντας ἀπελπισμένα.

— Ἐγὼ... ἐγὼ εἶμαι ὁ ὄστιος ! Ἐγὼ φταῖω γ' αὐτό !...

Ἐτετα πῆρε τὸ κρῶ κατακίτρινον χρομά τῆς ἀγαπημένης του μοναχοκόρης, ἀκούμπησε τὰ τρέμονα χεῖλη του ἐπάνω και μὲ μάτια βοηχοκωμένα ψιθύρισε σιγανὰ - σιγανὰ, σὸν νὰ φοβόταν μὴν ταράξῃ τὸν ἔπνο τῆς νεκρῆς :

— Συγγνώμη... Συγγνώμη με... μικροῦλα μου... ἀγαπημένη μου μικροῦλα συγγνώμη... HENRIETTE LANGLADE

τῆς Ἀντικῆς Μακεδονίας (Καστοριά, Λαγύσια, Χροππίστα, Φλώρινα, Νέρεσκα, Κλεισοῦρα, Μπελκαμένη κ.π.) και τῆς Θεάκης (Διδυμοτεῖχον κ.π.) και τὸν Πόντον ἀκόμα.

Οἱ πανηγύριαι τῶν Καλλικάντων αὐτῶν, «Καλοὶ-κάλλαδοι» ὀνομαζόμενοι μεμονομάσθησαν νὰτὰ παραγοῦσαν Καλλικάνδοροι και Καλλικάντζαροι. Ἄλλοι πάλιν ὑποστήριζαν ὅτι οἱ Καλλικάντζαροι προήλθαν ἀπὸ τοὺς μύθους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων περὶ Σατύρων, Πανῶς και Φαύνων.

Τὰ σωματικὰ ἐλατώματα ποὺ ἀποδίδει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς στοὺς Καλλικάντζαρους ὑπενθωμίζον τίς μορφὲς τῶν Καθιόντων δαιμονίων και τῶν ἄλλων πλάσμάτων τῆς Διονυσιακῆς λατρείας. Τόσο δὲ ὁμοιάζον τὰ πλάσματα αὐτὰ μὲ τοὺς σημερινούς Καλλικάντζαρους, ποὺ ὄστιος τοὺς βλέπει στίς διάφορες ἀπεικονίσεις τῶν στήν ἀρχαία τέχνη, ἀναγνωρίζε τοὺς σημερινούς Καλλικάντζαρους, ὅπως τοὺς διέπλασε ἡ φαντασία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς στίς δοξασίς του, παρουσιάζει τοὺς Καλλικάντζαρους ἀσηχημοῦρηδες, ἀδύνατους, κοντούς ἢ νάνους, μελανοῦς, χέρια μακρὰ μὲ μεγάλα νύχια και νὰ γραστοῦναι ἐν νύχτα τίς ἀνθρώπους και ἰδίως τίς γορῆς. Τότε φαντάζονται ἐπίσης μὲ τραγίκα πόδια ἢ κουτσόμας. Παπούτσια ἔχουν ἑύλεια ἢ αὐθιγῆνα. Φοροῦν φτωχὰ φορέματα, τραγίκα ρούχα και μιὰ κουκούλα ἀπὸ κατότα σὸ κεφάλι. Ἐπίσης πολλὰς φορὲς τοὺς φαντάζονται ὅτι ἔρχονται κηρύβια ἀπάνω σὲ γαιθάρους ἢ σὲ πεινιούσιν !

Οἱ Καλλικάντζαροι ἔχουν και ἀρχηγό. Τὸν Μεγάλον Καλλικάντζαρον ἢ Μανθρακοῦκον, ὅπως τὸν λένε, ὁ ὁποῖος εἶνε μάλιστα σακάτης και κουτσάινει. Τὸν Ἀρχηγό αὐτόν τὸν λένε και Ὑπερβανθουτζικάριον.

Οἱ Καλλικάντζαροι εἶχαν τὴν δύναμη νὰ ἀνεβαίνουν μὲ εὐκαρῆσι, σὸν γουστερίσας, ἀπάνω στοὺς τοῖχους και τὰ τεῖχη, ὄσο ψηλὰ και ἂν εἶνε, νὰ περπατοῦν ἀπάνω στίς στεγὰς, νὰ μπαίνουν και νὰ ἀνεβοκατεβαίνουν στίς κλωνοδῆες και νὰ τρυπνοῦσαν στὰ σπίτια.

Κατὰ τίς λαϊκὰς παραδόσεις, οἱ Καλλικάντζαροι περᾶσαν τὰ κορτίσια, ὅταν βγαίνουν τὴν νύχτα ὀλο μοναχὰ, τίς χῆρες και τίς γορῆς και τίς μαμές, ἐπίσης δὲ και τοὺς μυλωνάδες, κατὰ προτίμησιν αὐτοῦσ, ἀγνωστον γιατί.

Κατὰ τὸν λαό, Καλλικάντζαροι γίνονται ὄσοι γεννηθοῦν τὴν νύχτα τῶν Χριστουγέννων, ἢ τὴν ἔβδομάδα τὴν ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων μέχρι τῆς πρῶτης τοῦ ἔτους, γιατί θεωροῦνται ὄσοι ἐν ἀμαρτία αὐληθῆθέντες, τὰς ἡμέρας δηλαδὴ τῆς Μ. Ἐβδομάδος.

Στὴν Χίο, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἄλλαιου, βασιάνιζαν ἄλλοτε τὸ δυσχετωμένο παιδί, ποὺ γενιόταν τίς ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων. Τοῦ καίγανε τὰ πόδια, σὲ μιὰ φωτιά, ποὺ τὴν ἀνάβανε σὸ πὸ δημόσιο μέρος τοῦ χωριοῦ, και τοῦτο γιὰ νὰ καοῖν τὰ νύχια του και ἔτσι νὰ γινώσθη και νὰ μὴ γίνῃ Καλλικάντζαρος. Ἐπίσης πιστεύουν ὅτι ἐκεῖνον ποὺ πεθαίνουν χωρὶς νὰ βαπτισθοῦν, γίνονται Καλλικάντζαροι, ὅπως και ἐκεῖνοι ποὺ δὲν βαπτισθῆσαν καλά, εἶτε γιατί ὁ παπάς δὲν διάβασε καλά τίς ἐσχῆς στή βάπτισιν, εἶτε γιατί ὁ ἀνάδοχος δὲν εἶπε καλά τὸ «Πιστεύω».

Σὲ πολλὰ ἐπίσης μέρη τῆς Ἑλλάδος, πιστεύουν ὅτι Καλλικάντζαροι γίνονται και ὄσοι πέθαναν χωρὶς νὰ μεταλάβουν, ὄσοι μείναν ἄταφοι—ἐκτός ἐκείνων ποὺ πέφτουν στίς μάγες— οἱ αὐτοῖσες και ὁσοὶ δὲν ἐκρηθῆντοσαν μὲ θεσοκομικὲς ἐσχῆς.

Ἀλλὰ και κάθε ἓνας μορεῖ νὰ γίνῃ Καλλικάντζαρος, γιὰ νὰ βασιάνισῃ τὴν ἀπίστη ἐρωμένη του τὸν κοροῖδεσθῆ ἢ τὸν σκληρὸ τοκογλόφο ἢ τὸν κακὸ τὸν ἄρχοντα, ἀρκεῖ γ' αὐτὸ ἐπὶ τρία βράδια στὴ σειρὰ νὰ μείνῃ ἔξω τὴν ὥρα ποὺ βλαπτεύει τὸ φεγγάρι, ἔχοντας τὸ κεφάλι του σκεπασμένο μὲ ἀράγγιναι και τὸ πρῶτοσπο του μωροσιμένο μὲ κωνία, ἐπακλούμενος ὡς ἐξῆς τοὺς Καλλικάντζαρους :

Μεγάλε Καλλικάντζαρε και ἐγὼ νὰ γείνω «τῶσγαρι» (;) μὲ τὰ ἑγρά ποδάδια και σὸ ὄμστοσρο μου, πάρε μου ἐμὲ τὸ «ἔλδος» μου και πᾶμα νὰ δουλέσωμε και δὲς μου τὴ μορφή σου τὸν ἄδικο τὸν ἀρχω (ἀρχοντα)

(ἢ τὸ ὄνομα ἐκεῖνον ἔναντιόν τοῦ ὁποῖοῦ ἢ ἐπίκλησις)

νὰ κάνουμε αὐτὸν ἄσκι, τομάρι γιὰ νταοῦλι...

Ἄν αὐτὸ ἐπαναληφθῇ τρεῖς φορὲς ὁ ἄνθρωπος θὸ γίνῃ, σὸν πεθᾶν. Καλλικάντζαρος, και δὲν θ' ἀφήνῃ σὲ ἦσυχια τοὺς δικούς του.